

○ Hvert år river øjenkirurg Jannik Boberg-Ans og hans hustru en uge ud af kalenderen og rejser til nogle af verdens fattigste lande for at operere patienter med grå stær. Det er, som at give mennesker livet tilbage, fortæller han. Som en ældre kvinde, der har fået en øjenoperation for grå stær, taknemmeligt udtrykker det i et videoklip fra Nepal: »Gracias a Dios« - Tak til Gud. Gud er han nu ikke, men det er en slags mirakler Jannik Boberg-Ans udfører.

FOTO: FLEMMING HANSEN

Øjenkirurg udøver mirakler i

En gang om året pakker øjenkirurg Jannik Boberg-Ans feriekufferten med operationsudstyr og rejser til nogle af verdens fattigste lande sammen med sin hustru for at operere gratis

Med en lille, fin skalpel lægger øjenkirurgen et seks-syv mm langt snit i øjet lige under hornhindekanten ind mod linsen. Så finder han en lille nål frem, der ligner en miniaturrehækle-nål. Han vipper den ind under snittet og fisker den mælkede linse med ud. En sugekanyle på en sprøjte fungerer som en ministøvsuger, der renser området helt for linserester, inden den nye, klare, kunstige linse sættes ind i øjet.

Det hele tager cirka 15 minutter.

Dagen efter sker miraklet, når den opererede patient får fjernet klappen for øjet og kan se.

- Hokus pokus, siger øjenkirurg Jannik Boberg-Ans, som viser operationen på sin iPad.

- Fra at sidde i et hjørne og blive madet kan patienten pludselig genoptage sit erhverv, gå i marken og klare sig selv. Det er en stor, stor forskel.

Ovenstående operation for grå stær

viste Jannik Boberg-Ans på sin iPad på sit kontor hos EuroEyes i Birk, hvor han arbejder én dag om ugen. Det kunne lige så godt have været ham selv, der udførte operationen.

Som en af landets bedste øjenkirurger har han udført den tusindvis af gange. Både på de fem danske EuroEyes klinikker, som han er tilknyttet, og én gang om året også i udlandet.

Mangel på øjenlæger

Så rejser Jannik Boberg-Ans sammen med sin hustru, Gøril Boberg-Ans der er øjenkirurg på Glostrup Hospital, til nogle af verdens fattigste lande som for eksempel Peru, Lesotho, Den Dominikanske Republik, Nepal og senest Burma for at operere patienter med grå stær. Patienterne har ikke selv råd til at betale for en operation, og de bor i områder, hvor der er mangel på øjenlæger.

- Der er utroligt få øjenlæger i

Burma. I Danmark er der måske 35.000 borgere per øjenlæge. Der er det måske 500.000. Desuden har de ikke nogen stor produktion af læger i det hele taget, og langt under halvdelen af dem kan operere. Og så koster det jo at blive opereret, siger Jannik Boberg-Ans.

Samme teknik der som her

Det er efterhånden 10 år siden, Jannik Boberg-Ans og hans hustru første gang tog deres arbejde med

på ferie. Dengang var de af sted med den amerikanske organisation »Surgical Eye Expedition«, hvis formål er at hjælpe fattige med at få synet tilbage.

- SEE sørger for kontakt til lokale øjenlæger og en klinik, og de sørger for kontakt til de lokale, fortæller Jannik Boberg-Ans.

For to år siden dannede han og hans hustru så en dansk pendant, »Red Synet«, hvis formål er at brede konceptet endnu længere ud og i sid-

ste ende uddanne øjenlæger, der hvor problemet er, i den forholdsvis enkle teknik, det er at operere for grå stær. Foreningen har foreløbig indsamlet det lægefaglige udstyr, som gør de mange operationer mulige.

- Det er meget sjovt, for vi bruger faktisk den samme teknik herhjemme, siger Jannik Boberg-Ans.

Ultralyd phaco, som er den anden metode, er nemlig ikke altid den mest skånsomme.

- Ultralyd phaco stresser øjet ved meget hårde linsekerner. Det gør den simple teknik med at tage hele linsen ud ikke i samme grad, og selv om snittet er større skal det ikke syes. Snittet lukker sig af sig selv ligesom en ventil, og så bliver øjet ikke så traumatiseret, forklarer han.

Begynd fra en ende af

Det er primært operationer for grå stær, Jannik Boberg-Ans og hans hustru udfører i udlandet.

MENNESKER

Ved Marianne R. Eskildsen

Telefon 96 26 37 29

E-mail: mre@herningfolkeblad.dk

○ Operationen for grå stær tager cirka 15 minutter, afhængig af hvor rutineret kirurgen er. I Nepal foregik operationerne på et bord i en stald, som blev sprøjtet med formalin som desinfektionsmiddel, inden den blev omdannet til operationsstue. Øjenkirurgerne har transportabelt operationsgrej med, som vejer 150-200 kilo. Nogle gange skal det transporteres til egne, der er så ufremkommelige, at det er umuligt at komme dertil i ni måneder af året. Sådan var det for eksempel et sted i Nepal. På billedet er Jannik Boberg-Ans ved at lokalbedøve et øje på en patient i Burma inden selve operationen. Arbejdet foregår under et operationsmikroskop. PRIVATFOTO

○ På den seneste tur til Burma nåede Jannik og Gøril Boberg-Ans sammen med to øjenkirurger fra Nepal og Laos at give synet tilbage til 325 burmesere på en lille uges tid. Dagen begyndte klokken syv om morgenen med at screene de op til 120 patienter, der for manges vedkommende havde rejst i flere dage. Herefter gik operationerne i gang. Assistenterne lokalbedøvede patienterne, mens mindst tre kirurger konstant var i gang med at operere. »Samlebåndsarbejdet« fortsatte i seks timer. Herefter stod yderligere 200 patienter i kø. Først ved ottetiden kunne de lettere udmattede øjenlæger gå til køjs i det primitive hospital. PRIVATFOTO

Burma

- Det er der, hvor man virkelig gør en forskel, siger han.

Og der er uhyggeligt mange tilfælde af øjensygdommen. Grå stær opstår blandt andet som følge af dårlig ernæring, underernæring og sukkersyge, og grå stær er den hyppigste årsag til blindhed.

- Det er derfor, der virkelig er en stor indsats at gøre, siger Jannik Boberg-Ans.

Han finder et billede frem på sin computer af en ventesal fuld af patienter, der venter på at blive opereret. Det er mennesker, der har stået i kø i timevis for at blive opereret. Nogle har gået i dagevis for at nå frem.

- Værsgo' at gå i gang. Det er bare at starte fra en ende af, siger øjenkirurgen.

Rørende scener

En af mange succeshistorier, Jannik Boberg-Ans kan fortælle, handler

om en ung mand midt i 20'erne, der havde været nødt til at opgive sit job som tømrer på grund af grå stær. Han blev nu trukket rundt af sin familie og madet, og han var som følge deraf blevet depressiv.

Efter øjenoperationen kunne han genoptage sit liv og sit job, og han følte sig ikke længere som en byrde for sin familie.

Den slags historier er der tusindvis af, siger Jannik Boberg-Ans og finder et nyt videoklip frem på iPaden.

Det viser en ældre dame, der får fjernet forbindingen og ser sin svigerdatter for første gang.

- Man kan se taknemmeligheden i deres øjne. De er lidt stille og paralyserede, lige når de får forbindingen af. Forundrede nærmest, siger Jannik Boberg-Ans.

Burmesere forholder sig generelt ydmygt til situationen, og de hopper ikke jublende rundt på samme

måde som i for eksempel Afrika.

- Jeg kan huske i Afrika om morgenen, når vi kom efter at have opereret dagen før, så kunne man høre på afstand, at de klappede og dansede og sang. Der kunne man ikke lade være med at fælde en tåre.

En livsmission

Nogle gange kan brillen også gøre underværker. Derfor kan Jannik Boberg-Ans' danske patienter, donere deres aflagte briller til »Red Synet«.

- Det er sjovt. For minus seks er lig med, at man ikke kan se. Og når man så får et par minus seks briller på, så kan man pludselig se hele verden. Og man kan se, hvordan de lyser op i øjnene af glæde. Det er en fantastisk oplevelse, siger Jannik Boberg-Ans.

- Når man sidder og filosoferer

over det, så får vi en eventyroplevelse, når vi rejser ud. Så derfor er det vores ambition at lære teknikken fra os og uddanne dem til, at de kan selv. Vi tror, at med en længere indsats, så kan man nå rigtig langt, siger han.

- Det bliver en hel livsmission. Jeg vil gerne tilbringe mit otium med at tage ud og gøre en forskel der, i stedet for at hænge i en stol.

Ingen større glæde

Jannik og Gøril Boberg-Ans er som regel af sted i en uges tid. De udfører operationerne gratis, og de betaler selv deres rejse. Til gengæld får de en løn, der er bedre end kontanter.

- Det er en rigtig herlig situation at være i at have et fag, hvor man kan hjælpe andre. Og det ændrer virkelig folks livskvalitet. Synet er jo vigtigt i dagligdagen. Bare

læsebriller kan ødelægge livskvaliteten for nogle. Og glæde har ingen international valutakurs. Man kan kun blive glad eller ikke glad. Og de bliver glade. Nogle hopper og danser rundt. Og for os er den glæde så meget større, for man flytter dem fra ikke at kunne klare sig selv til at kunne i et land, hvor der ikke er noget socialsystem, og hvor der ikke er noget tilbud om at få den slags operationer. Så man føler virkelig, man gør en stor forskel, siger Jannik Boberg-Ans.

- Der er ingen større glæde end at kunne give og at kunne hjælpe andre. Det er to ting, der er helt fantastiske, og når de kombineres, har man stor glæde ud af det selv. Ifølge buddhismen er den eneste måde, man kan ændre livet på ved at give. Kan man ikke andet, så kan man give.